

ÅRS-BERÄTTELSE
OM
BOTANISKA ARBETEN
OCH
UPPTÄCKTER
FÖR ÅR 1850

TILL
KONGL. VETENSKAPS-AKADEMIEN
AFGIFVEN DEN 31 MARS 1851,

AF
JOH. EM. WIKSTRÖM.

STOCKHOLM, 1854.
P. A. NORSTEDT & SÖNER,
Kongl. Boktryckare

Uppställning af de i Sverige förekommande arter af *Sparganium*.

AF

LARS LEWI LÆSTADIUS.

1. *Sparganium erectum* Linn.: fructibus maturis ovato-subulatis; stigmatibus linearibus; staminibus latitudine sua duplo longioribus.

α. simplex: foliis basi triquetris (erectis), lateribus planis; caule subsimplici; spicis masculis pluribus¹⁾.

Denna varieté har sin nordliga gräns i Norra Ångermanland.

β. boreale: foliis basi triquetris et plano-convexis, natantibus; caule subsimplici; spicis masculis pluribus²⁾.

Sp. natans α. Linn. Fl. Sv.

Denna varieté skulle efter bladens beskaffenhet blifva den egentligaste *Sp. natans* Linn.. Den är i Norrland den allmännaste af varietéerna i alla djupare vatten och elfvar. — De flytande bladen betäcka vatten-ytan såsom en tjock matta. — Har talrika han-ax, vanligen 5 eller 6, stundom 10 till 12. — På uttorkade ställen får denna växt bredare, nä-

¹⁾ *Sparganium simplex α. erectum* Beurling in Ofversigt af Kongl. Wetenskaps-Academiens Förhandlingar. 1852. s. 192.

²⁾ *Sparganium simplex β. natans* Beurling in Ofversigt af Kongl. Wetenskaps-Academiens Förhandlingar. 1852. s. 192.

stan svärdslika och upprättstående blad, och liknar då *Sp. simplex*. Det var denna form, som Linné fann i Lappmarken och i Flora Suecica hänförde till sin *Sparg. erectum*. — I de nordligaste trakterna blommar Växten ej alla år, emedan sommaren ofta är kall, regnig och kort.

γ. *glomeratum*: foliis erectis, triquetris; caule simplici; spiculis femineis glomeratis; stigmatibus lineari-abbreviatis; spica mascula solitaria, sessili³⁾.

Denna varietet har *hon-axen* tätt gyttrade i toppen af stjälken, ofta 4, utom ett *han-ax*, som är fästadt på öfversta *hon-axet*. De mogna *frukterna* äro spetsiga, och så sammanflytande med *stiftet*, att detta *stift* blifver lika med o. — *Märket* är ganska kort, men jemnbredt. — Vid Hernösand anmärktes denna varietet år 1843 i kall-källdrag.

δ. *ramosum*: caule ramoso; spicis masculis pluribus; foliis triquetris (lateribus concavis), erectis⁴⁾.

För mig synes, att *Sparg. ramosum* är en luxurierande form af *Sparg. simplex*. Exemplar af *Sparg. ramosum* ifrån södra Sverige visa ingen väsendtlig skillnad. Det i Ångermanland fundna så kallade *Sparg. ramosum* kan jag ej skilja ifrån *Sparg. simplex*.

2. *Sparganium natans* Linn.: fructibus junioribus subulatis, maturis ovatis obtusiusculis; stigmatibus oblongis; spica mascula subsolitaria.

α.

³⁾ *Sparganium glomeratum* Beurling in Ofversigt af Kongl. Wetenskaps-Academiens Förhandlingar. 1852. s. 192.

⁴⁾ *Sparganium ramosum* Linn. α. *erectum* Beurling in Ofversigt af Kongl. Wetenskaps-Academiens Förhandlingar. 1852. s. 192.

α. subdecumbens: foliis natantibus planis *).

β. suberectum: caule erecto; foliis erectis planis⁶⁾.

Sp. natans β. minimum Linn.

Sp. natans plur. recentiorum.

Denna varieté (*Sp. natans β. suberectum*) är allmän i medlersta och i södra Sverige, men sällsynt i det norra. Den är anmärkt vid Gefle och vid Hernösand, hvarest den äfven fanns i samma kall-källdrag, i hvilket *Sparg. erectum γ. glomeratum* växte; i Pajala Socken i Westerbotten; i Lappmarken såg Linné den i Åsele.

De unga frukt-ämnena äro spetsiga eller syllika med ett kort stift.

3. *Sparganium hyperboreum* Læstæd.: fructibus junioribus et maturis ovatis, obtuse-triquetris, obtusis; stylo nullo; stigmatе ovato; spica mascula solitaria; foliis decumbentibus et natantibus planis.

Sp. natans Wahlenb. Fl. Lapp. — *Sp. natans β. submuticum* Hartm. Scand. Fl. Edit. 4 & 5.

α. inundatum: caule foliisque elongatis angustatis⁷⁾.

Hab. in fossis nunquam exsiccatis.

⁵⁾ *Sparganium minimum* Fries. *β. natans*. Beurling in Ofversigt af Kongl. Wetenskaps-Academiens Förhandlingar. 1852. s. 192.

Fructificans (biulnaris et ultra) occurrit in lacu Rättardammen prope Drottningholm Uplandiæ, et verosimiliter identicum est cum forma illa longifolia sterili in lacubus prope Upsaliam obvia, quæ a Doctore Ångström in Diario" Botaniska Notiser 1853. s. 148" commemoratur.

⁶⁾ *Sparganium minimum* Fries *α. suberectum* Beurling in Ofversigt af Kongl. Wetenskaps-Academiens Förhandlingar. 1852. s. 192. — In Lapponia Umensi (Dr Ångström).

⁷⁾ *Sparganium hyperboreum* Læstædii. *β. natans* Beurling in Ofversigt af Kongl. Wetenskaps-Academiens Förhandlingar 1852. s. 192.

β. caule spithameo; foliis latiusculis ⁸⁾).

Hab. in paludibus et lacunis exsiccatis.

Sparganium hyperboreum är allmänt i Sveriges nordligare trakter: i Lappmarkerna och i Norrland, i alla kärr och pölar, som snart uttorka; äfven i små bäckar i Ångermanland, och troligen i alla de Landskap, hvilka gränsa intill fjell-ryggen. Huru långt det förekommer söder ut i Sverige är mig obekant. — Denna art växer stundom blandad med *Sparg. erectum*. β. *boreale*, men utan tecken till öfvergångar emellan dem. Hela växten är späd. — *Frukt-Ämnena* äro redan under blomningen trubbigt-trekantiga med ovalt märke utan stift. *Ståndar-Knapparna* äro äggrunda. Om denna art växer i djupare vatten än en aln, så blommar den ej ⁹⁾).

⁸⁾ *Sparganium hyperboreum* Læstadii. α. *erectum* Bourling in Öfversigt af Kongl. Wetenskaps-Academiens Förhandlingar 1852. s. 192.

⁹⁾ Forte *Sparganium hyperboreum* planta est illa a Cel. Fries (in libro: "Botaniska Utflugter" I:sta Delen. 2:dra Uppl. s. 271.) sub nomine *Sparganii angustifolii* Michauxii commemorata.

Nomen a Rev. Læstadio datum, *Sparganium hyperboreum*, certissimum; alterum, *Sparganium angustifolium* Mich., adhuc ambiguum, non solum Rob. Brownio verum etiam Kunthio dubium et plerisque Botanicis ignotum.

Sparganium angustifolium R. Brownii e Nova Hollandia specificè verosimiliter differt.

Incertum etiam est, an *Sparganium americanum* Nutt. eadem sit species ac *Sparganium angustifolium* Michauxii.

